

MINERIA

Pla general del Cogulló (Sallent) amb el runam salí, on ja han cessat els abocaments. ESTEFANIA ESCOLÀ / AON

La fi dels abocaments al Cogulló

Iberpotash deixa de dipositar residus a la muntanya de sal de Sallent, tal com va dictar la justícia

XAVIER GRAU
 BARCELONA

Aquest diumenge, 30 de juny, s'acaba l'última pròrroga que va aconseguir, *in extremis*, l'empresa Iberpotash per dipositar residus salins al runam del Cogulló. Però l'empresa no ha esgotat el termini ni ha demanat una nova pròrroga. Des de fa uns dies ja no s'hi fan abocaments. La muntanya de sal deixarà de créixer. I ara –segons han informat fonts d'ICL, la matriu d'Iberpotash, de capital israelià– ve una nova feina, la restauració. De fet, dissabte, dia 29, l'empresa farà un acte institucional per donar per finalitzats els abocaments, i també es preveu una jornada de portes obertes perquè els veïns de Sallent i tot el Bages puguin pujar a dalt de la muntanya de sal.

No obstant, segons indiquen aquestes fonts de l'empresa, la mina de potassa de Sallent continuarà treballant durant els pròxims dos anys, malgrat que amb un descens gradual de l'activitat. I els residus salins que es generin a partir d'ara es transportaran a Súria, a la mina de potassa de Cabanasses, on s'està construint una gran rampa que, quan estigui acabada –l'empresa preveu que sigui el segon semestre d'aquest any, tot i que va amb anys

de retard–, permetrà concentrar-hi l'activitat minera i anar tancant l' explotació de Sallent.

Però malgrat que la fi dels abocaments a Sallent forma part de la decisió de l'empresa de concentrar l'activitat a Súria, el cert és que el runam ha sigut una font de conflictes amb els veïns i els grups ecologistes, i que el seu cessament de l'abocament obeeix finalment a una sentència judicial.

Una interlocutòria en l'últim moment del Tribunal Superior va fixar el termini màxim dels abocaments en el 30 de juny del 2018, malgrat que s'incloua la possibilitat

Restauració
 Treure el runam de sal pot costar uns 50 anys i inversions milionàries

d'una última pròrroga d'un any en execució d'una sentència del 2013 que ordenava la fi dels abocaments al dipòsit salí del Cogulló per un plet interposat per l'associació de veïns del barri de la Rampinya de Sallent.

ICL va demanar aquesta pròrroga argumentant que necessitava aquest any per fer les actuacions necessàries per traslladar tota la seva activitat a Súria. Finalment la Comissió Territorial d'Urbanisme de la Catalunya Central va aprovar la concessió a Iberpotash d'una última pròrroga d'un any, fins al 30 de juny del 2019. El pla d'ordenació urbanística municipal (POUM) de Sa-

llent, tal com es reflectia a la interlocutòria, establia la possibilitat d'aquesta segona i última pròrroga.

Per demanar la pròrroga fins al 30 de juny d'enguany l'empresa i la Generalitat van presentar un incident d'execució de sentència. El retard en la construcció de la rampa de la mina de Súria, segons l'empresa, impedia tancar la mina de Sallent fins al 2019.

Però un cop acabats els abocaments queda pendent la restauració. Eliminar la muntanya de sal podria costar fins a 50 anys. Per fer-ho, el director de medi ambient d'ICL a Súria i Sallent, Lluís Fàbregas,

LES CLAUS

Per X.G.

1. Per què han d'acabar els abocaments?

En construcció d'una sentència judicial del 2013 per un cas obert el 2008 que anul·lava l'autorització ambiental. L'empresa va aconseguir allargar el termini *in extremis* fins al 30 de juny del 2019.

2. Com s'ha arribat a generar tanta sal?

L' explotació de les mines del Bages va començar el 1918. Quan s'extreu el

mineral s'ha de separar la potassa, que es ven bàsicament com a fertilitzant, de la sal. L'empresa va ser pública, de l'INI, des del 1982 fins al 1998, quan es va privatitzar. ICL, la matriu d'Israel, va elaborar el denominat Pla Phoenix el 2011, amb una inversió prevista d'uns 400 milions d'euros. Una part important del pla és la construcció d'una rampa d'accés a la mina de Súria, de cinc quilòmetres de llarg i que baixa fins a 900 metres de profunditat, cosa que ha de permetre tancar l' explotació de Sallent.

3. Com es pot restaurar?

L'empresa té prevista la venda de la sal, per exemple per al desgel de carreteres. També vol valoritzar-la amb plantes per fer sal *vacuum* (d'alta qualitat), que s'utilitza a la indústria química, però de moment només té una planta per fabricar-ne. La clau, sobretot, és el nou col·lector de salmorres, que ha de permetre anar dissolent la sal per portar-la fins al mar. Però els ecologistes alerten que això requereix aigua i podria afectar el cabal ecològic del riu Llobregat.

ga, va explicar a l'ACN que l'empresa ha aprovat un pla de restauració que preveu dues vies: d'una banda, comercialitzar la sal i, de l'altra, dissoldre-la amb aigua i traslladar-la al mar a través d'un nou col·lector, una canonada que permet evacuar la salmorra. Sobre si el Cogulló salinitza o no l'aigua, Fàbrega assegura que el runam salí té "totes les mesures preventives i correctives per minimitzar el seu impacte".

Un nou col·lector

Per fer la restauració, Iberpotash exigeix al Govern la construcció d'un nou col·lector de salmorres, ja que l'actual ha quedat obsolet. La instal·lació va entrar en ple funcionament l'any 1989 per captar les salmorres generades per la mineria de potassa i evitar abocar-les al riu. Però el col·lector ha patit avaries i fuites més d'un cop.

La previsió és que el nou col·lector, de 112 quilòmetres i un cost superior als 100 milions d'euros, arribi a Sallent l'any 2022. Segons l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), el cost de l'obra serà finançat en un 90% per les empreses que fan ús del col·lector. Segons l'advocat de l'associació de veïns de la Rampinya, Climent Fernández, que va iniciar els litigis contra el Cogulló, en aquest conflicte "l'empresa és qui marca les condicions i no l'administració".

El litigi que obliga a deixar la muntanya de sal com estava el 2008 no és l'únic que ha envoltat l'activitat minera del Bages. La Unió Europea pot jugar un paper decisiu. La Comissió té dos procediments. El primer litigi ha d'aclarir si la sal és un residu miner –i no un recurs–, si hi ha salinització de l'aquífer imputable a l'empresa i, sobretot, si s'ha d'aplicar el principi de qui contamina paga, cosa que faria recaure sobre l'empresa el cost de dessalinització i restauració. L'altre cas a Europa analitza possibles ajuts il·legals per assumir el cost que va suposar per a la Generalitat segellar el runam de Vilaforns.

El cas d'Iberpotash també ha arribat a la via penal, amb un parell de querelles. La sentència més recent, dictada aquest mes, absol diversos regidors i càrrecs de l'Ajuntament de Súria dels càrrecs de prevaricació i negociacions prohibides. ■